

Kristitty ja nykyajan ilmiöt 1/2

Kaikki kehitys, hyvä ja paha luo uusia muotoja ilmetessään. Ja nykyaikana tuo kehitys kulkee vinhaa vauhtia eteenpäin, niin että sen, joka ei lähemmin seuraa tämän maailman menoa, on vaikea käsittää nykyajan ilmiöitä. Hän seisoo ikään kuin kysymysmerkinä, eikä edes voi varmuudella aina sanoa, ovatko nuo ilmiöt hyviä tai pahoja tai pikemmin: Kummalta taholta ne ovat kotoisin.

Hyvä ja paha ovat usein toistensa kanssa sekoitettuna, ainakin sillä tavoin, että näennäisen hyvän saavuttamiseksi käytetään pahasta johtuvia keinoja. Koetamme tässä tarkata muutamia nykyajan ilmiöitä yhteiskunnallisella alalla ijäisesti pysyvän totuuden kristinuskon valosta, sen mukaan kuin sitä kykenemme tekemään.

Keinottelu. Tuossa kaupungin vilkasliikkeisimmässä paikassa on talo, jota kutakuinkin kannattaa pitää. Siihen on sijoitettu useita liikeyrityksiä, jotka verrattain hyvin siinä menestyvätkin.

Eräänä päivänä sitten luemme sanomalehdestä, että tuo talo on myyty huikeasta hinnasta. Miten siitä niin paljon kannatti maksaa?

Pian tulee uusi isäntä vuokraisten luo ja sanoo: ”Jos tahdotte tässä talossa asua ja liikettänne pitää, niin teidän on maksettava niin ja niin paljon enemmän vuokraa.”

Kaikki talon asukkaat tulevat häiriityksi. Tulee pois muuttoja. Toiset suostuvat, mutta heidän liikkeensä ei niin hyvin kannata kuin ennen tai jos mieli kannattaa, niin täytyy kiskoa tavaroista suuret hinnat ja tuo asia koskee moneen yksilöön.

Tämmöisen häiriön sai aikaan keinottelu. Ei tuo uusi isäntä tarvinnut taloa itsellensä eikä liikkeellensä, vaan hän tahtoi keinotella itselleen tuloja toisten kustannuksella. Ja nyt hän miettii vaan kuinka voisi talonsa saada taas myydyksi suurella voitolla.

Toisilta aloilta voisi ottaa muita, kenties parempia esimerkkejä, mutta sitä ei tila salli. Keinotteluhenki ei ole Kristuksen hengen sukua. Hän terotti sitä periaatetta, että ei tule katsoa vaan omaa etuaan, vaan toistenkin. Keinottelu ei ole mitään rehellistä työntekoa.

Suuret yhtymät, (trustit) joiden syntymiseen on sellainen vaikutin, että tahdotaan itsekkäistä tarkoituksista kohottaa tavarain hinnat mahdolliseen huippuunsa, kun näet ei kyseessä olevaa ta-

varaa voi kuluttajat muuten saada kuin noiden yhtymän kautta.

Tavaran tuottajat ovat liittyneet renkaaseen. Jos joku siihen liittymätön koettaisi vielä erikseen liikettään jatkaa entiseen tapaan, niin nuo renkaassa olevat päättävät tappa sellaisen liikkeen laskemalla ajaksi hintojaan, että sitten voisivat ne jälleen korottaa.

Toisaalta taas muodostetaan yhtymiä, joiden tarkoituksena on polkea joidenkin raaka-aineiden hintoja omien tarkoitustensa hyväksi. Tämä tosin ei ole aina niin vaarallista kuin edellinen, mutta ilman Kristuksen henkeä voidaan tästäkin mennä liiallisuuksiin, niin että noiden yhtymien vastapainoksi täytyy taas muodostaa uusia yhtymiä. Ihmisryhmät näin ollen ovat alituudessa taistelussa toisiaan vastaan, vaikka heidän tulisi taistella toistensa hyväksi.

Keinotteluhenki ei
ole Kristuksen
hengen sukua.

Yllämainitut pahat ilmiöt tavataan tavallisesti niin kutsuttujen kapitalistien eli porvarien parissa. Mutta pahoja ilmiöitä tavataan yhtähyvin köyhälistön ja työväen keskuudessa ja muutamia niistä nyt koetamme tarkastaa. Myöntää täytyy, että nuo vastakkaiset virtaukset ovat useinkin syntyneet kapitalistien sarron ja omanvoiton pyynnön johdosta, vaikka köyhälistön taistelukeinot sitte ovat usein olleet epäpuhtaat ja epäkristilliset.

Sosialidemokratia on yhdeksi taistelualueekseen valinnut luokkavihan, jota se lietsoo kaikkia kapitalisteja vastaan eroituksetta. Tästä on myös joskus menty sellaiseen liotteluun, että on vaadittu kaikan yksityisen omaisuuden tasajakoa, jota ei tässä synnin hallitsemassa maailmassa kuitenkaan voida käytännössä toteuttaa ajan pitkään.

Kristus ei lietsonut luokkavihaa. Hänen sydämissään oli sijaa rikkaille ja köyhille, vaikka hän jalkimmaisia erittäin sääli. Rikkaita taas Kristuksen opin hengessä kovin varotetaan rikkautensa luottamaan ja velvoitetaan sitä oikein käyttämään. Ja heidän vastuunalaisuutensa on sitä suurempi.

Kristitty ja nykyajan ilmiöt 2/2

Toinen taistelukeino, jota nykyaikana käytetään kapitalismin ”sortoa” vastaan, jopa usein suottakin, on lakko.

Kristilliseltä kannalta täytyy myöntää, että lakko on muutamissa tapauksissa oikeutettu ja luonnollinen. Kun esimerkiksi työntantajat eli teettäjät eivät ota huomionsa muuttuneita olosuhteita, kallista aikaa yms. Vaikka työntekijät ovat sitä rauhallisesti ja yksimielisesti esittäneet ja muistuttaneet, niin melkein ainoa jäljellä oleva keino on silloin lakko.

Kristitylle löytyy kyllä armollisempikin keino, nimittäin että hän sanoutuu irti toimestaan ja ilmoittaa siihen syyn. Jos sitte kaikki saman työn tekijät tekevät samoin, syntyy siitakin jonkunlainen lakko. Tällainen menettely voipi kyllä muutamissa tapauksissa viedä yksityisiä suuriin vaikeuksiin. Täytyy kenties luopua entisestä ammatistaan jne. Tällaista menettelyä ei voikaan nykyaikana odottaa muilta kuin tosikristityiltä.

Jumalattomat käyttävät lakkoa taisteluvälineenä, jonka avulla pakotetaan vastapuolue myöntäytyksiin. Kuten sanottu, tämä voi olla oikeutettua muutamissa tapauksissa, mutta toisissa taas voidaan mennä liiallisuusiinkin ja siten turmellaan terve yhteiskunnallinen kehitys ja elämä.

Nykyaikaiseen lakkojärjestelmään kuuluu kuitenkin monia aineksia, jotka eivät ole vanhurskaasta periaatteesta lähteneitä. Nykyään julistetaan lakkotilaa muutamien vaatimuksesta sellaisetkin liikkeet ja työalat, joissa ei mitään hankauksia ja erimielisyyksiä ole ollut työntekijän ja -tekijöiden välillä.

Tällöin tullaan riidan ja eripuraisuuden rakentajiksi, mutta Kristus julistaa rauhanrakentajat vaan Jumalan lapsiksi. Tällöin myös ryöstetään yksilöltä, niin työntekijältä kuin -antajaltakin hänen persoonallinen vapautensa. Hän ei ole enää vapaa, itseensä määräävä olento, vaan on joukon orja.

Näissä liiallisuuksiin menevissä lakkovaatimuksissa, voi viihtyä ahneus, omanvoitonpyynti, laiskuus, nautinnon ja huvituksen himo sekä elämän korska aivan yhtä hyvin kuin kapitalistienkin yksipuolisuudessa. Ja näin joudutaan ristiriitaan jumalallisten periaatteiden kassa, jotka puhuvat yllämainittuja paheita vastaan. Tämän vuoksi katselee kristitty pelolla usein nykyaikaisia ilmiöitä.

Lakkojärjestelmään kuuluu vielä joukkosopimus. Yhtä turmiollinen kuin on kapitalistien taholla joukkosopimus esim. palkankorotusta vastaan, on joukkosopimus myös työntekijäin puolelta. Vaikka yksityinen liike esim. suostuisi kaikkiin ajan vaatimiin parannuksiin työväkensä suhteen, ei se vielä riitä. Hänen täytyy kirjoittaa tuo suostumuksensa työntekijäin joukkosopimuksen, sosiaalidemokraattisen ammattiliiton työsopimuksen alle.

Mitä tämä merkitsee? Yhteiskunnallisella alalla on asetettu sotakannalle, taistelurintamaan, vaikka sitä sota-alalla tuomitaan vääräksi. Yksityinen ei saa tehdä mitään ilman toisen sotivan puolueen suostumusta. Yksityinen ei voi olla tekemisissä yksilöiden, van joukon kanssa. Hänet pakotetaan ikäänkuin tunnustamaan,

että valta on joukon. Ja kaiken tämän takana ei ole ammattilaisten turvaaminen, vaan ainakin Suomen oloissa kaiken takana on vallanhimo. Ammattiliitot ovat sosiaalidemokraattisen puolueen johdon alla ja avustavat ne kassoillaan puoluetta. Kun tuo puolue sitten asettuu sotakannalle ei ainoastaan kaikkia kapitalisteja vastaan, vaan kristillisyyttä ja Kristustakin vastaan, niin ymmärrämme, miten tuleva Antikristus heittää varjoaan edellensä ja tuosta varjosta me näemme hänen henkensä vaikutuksen. Siksi valveutunut kristitty ei uskalla olla tietä valmista tulevalla sortajalle.

Edelleen kuuluu lakkojärjestelmään lakkovahdit, joiden tulee

Tämä kuva on 1. saarnaajakoulusta noin vuodelta 1905. Kaarlo Waismaa on kuvassa eturivissä kolmas vasemmalta, siis toinen opettajista pöydän ääressä. Toinen opettaja on Eskil Renfors. Kuva on Tampereen Vapaakirkkoseurakunnan arkistosta.

pitää silmällä ja mahdollisin keinoin koettaa estää, ettei lakonalaisella paikalla kukaan saisi työskennellä.

Näin joudutaan ilmeisesti yhteiskunnallisen lain ja järjestyksen kanssa ristiriitaan. Laki ja järjestys nim. takaa vapaan työn ja ammatin harjoittamisen jokaiselle. Näin joudutaan laittomuuden ja anarkian tielle, eikä silloin ole ihmettä, että syntyy sota ”lihaa ja verta” vastaan luonnollisena seurauksena.

Laittomuuden henki siis toimii jo jotenkin julkisesti nykyaikana. Kohta ovat kaikki muut lait syrjäytetyt. Puoluelaki vaan yksin

hallitsee. Ja kohta ei voi yksityinen ostaa tai myydä muutoin kuin tuon puoluelain määräyksien mukaan. Lihallinen mieli ei voi vapautta käsittää eikä oikein käyttää. Ainoastaan Jumalan lapset voivat sellaista vapautta viljellä, josta ei lihalle tilaa suoda.

Kehotuksemme on kristitylle, että he koettaisivat tutkia kaikkia nykyaikaisia ilmiöitä, yhteiskunnallisia kuin muitakin Jumalan ilmoituksen valossa, etteivät mahdollisesti joutuisi ”virran vietäviksi” ja saisi paljon haavoja kärsiä.

Kaarlo Waismaa

100 Vuotta Suomi

Kommentti: Hyvältä näyttävä voi olla pahaa

Päätoimittaja **Kaarlo Waismaan** analyysi oman aikansa poliittisesta tilanteesta on terävä ja syvälinen. Se on myös ajankohtainen edelleen.

Hän pyrkii vapaakirkolliseen tapaan tarkastelemaan yhteiskunnan kriittisiä näköaloja tasapuolisesti, mutta ei voi silti mitään sille, että kallistuu enemmän oikealle.

Waismaan kirjoituksessa on huomionarvoista ennen kaikkea sen kantaottava sävy. Hän ei kaihda kirjoittamasta hengellisessä lehdessä selvää politiikkaa. Waismaa ei kuvia kumartanut eikä ollut johdateltavissa sinne eikä tänne.

Vallankumous Venäjällä

Hänen kirjoituksensa lukemisesta ja ymmärtämisestä auttaa, jos

palauttaa mieleensä, millainen maa Suomi oli vuonna 1917.

Suomi oli edelleen osa Venäjää, mutta hyvin autonominen, osin jopa autonomisempi kuin Suomi on tänään EU:n jäsenenä. Kuitenkin Suomi oli — halusi tai ei — joutunut mukaan Venäjän vallankumousprosessiin. Helmi-maaliskuun vaihteessa oli koettu Venäjän suuri vallankumous, jossa ikiaikainen tsaarinvalta oli kumottu. Samaan aikaan Venäjä, Suomi mukana, oli osallisena ensimmäisestä maailmansodasta.

Venäjän talous oli aivan lamassa, samoin Suomen. Osa suomalaisista keinotteli sodan varjolla itselleen omaisuuksia. Toinen osa varastoi viljaa. Ja kolmas osa näki nälkää.

Suomi oli suuressa kriisissä aikana, jolloin Waismaa kirjoitti artikkelinsa. Pitkin kevättä ja kesää oli maassa ollut satamäärin lakkoja etenkin maatyöläisten keskuudessa. Mielenosoituksia ja mellakoita oli ollut niin Pietarissa kuin Suomenkin puolella. Viimeisin ennen Waismaan kirjoitusta oli ollut Suomen laajuinen suuri mielenosoituspäivä 14.7.

Waismaa seurasi aikaansa ja oli huolissaan, mitä tuleman pitää. Hän näki varsin tarkoin tulevan suunnan. Hänhän kertoo artikkelissaan pelkonsa, että laittomuus ja anarkia ottavat vallan työväenliikkeessä. Näin kävikin jo marraskuussa suurlakon aikana ja vielä pahemmin puolen vuoden kuluttua.

Vallanhimo on ja pysyy

Ajankohtainen Waismaan artikkeli on siinä, että toisaalta tänäkin päivänä yksityinen omaneduntavoittelu ja keinottelu ovat koko ajan lisääntyneet. Toisaalta ei mikään ole muuttunut siinä, että AY-liike pyrkii hallitsemaan yksityisten työläisten päätösvaltaa. Waismaa sanookin, että kaiken lakkoilun ja uhkailun taustalla on vallanhimo. Onko tässä mikään muuttunut.

Toisaalta Waismaa osoittaa ymmärryksensä köyhälle väelle siinä suhteessa, kun he ajavat itselleen ihmismäisiä elinoloja. Hän hyväksyy lakotkin tässä tapauksessa. Poliittisia lakkoja hän ei hyväksy.

Tätä kirjoittaessani ovat veteranimiehet menneet Suomessa poliittiseen lakkoon. Toisella puolen on maan hallitus aikeinen vapauttaa raideliikenne kilpailulle ja ehkä samalla maksimoida yksityisten voitonpyytäjien voitot. Onko mikään muuttunut?

Ero vuoden 1917 ja tämän päivän välillä on siinä, että nyt sosiaaliturva toimii paremmin ja muutamat Waismaan mainitsemat ongelmat on lainsäädännön kautta estetty. Jos Suomessa ei olisi nykyisen kaltaista sosiaaliturvaa ja lainsäädäntöä, olisimme hyvin lähellä vuoden 1917 tilannetta ja odotusarvoja tulevaan nähden.

Tapio Kangasniemi